

Integratie van STEM & beweging in kleuteronderwijs: het resultaat van een internationale samenwerking.

Binnen het project 'STEM en beweging' stond de zoektocht naar een aanpak om leerkrachten te ondersteunen om STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) en Beweging binnen kleuteronderwijs te integreren centraal. Dit project is gegroeid vanuit een jarenlange samenwerking in het kader van studenten- en docentenmobiliteit tussen de Arteveldehogeschool en de Universiteit van Stavanger en vanuit gedeelde interesses op het vlak van wetenschaps- en bewegingsonderwijs bij jonge kinderen.

Om tot geschikte eindproducten te komen die bruikbaar waren voor zowel Vlaamse als Noorse leerkrachten, werd ontwerponderzoek als methodologie gekozen. Deze aanpak zorgde niet enkel voor een nauwe samenwerking met het werkveld (4 kleuterscholen in België en 4 kindergartens in Noorwegen), maar ook tussen de onderzoekers in België & Noorwegen. Op deze manier konden de sterktes van elke partner voluit ingezet worden, nl. de expertise rond 'outdoor education' typisch voor het Noorse onderwijs en de expertise van het Vlaamse onderwijs wat betreft doelgericht STEM-onderwijs, bij het ontwikkelen van een bruikbaar eindproduct.

In een eerste onderzoeksfase werd de huidige context, zowel in België als in Noorwegen, verkend en werden de noden in kaart gebracht op vlak van STEM- en bewegingsonderwijs bij jonge kinderen. Ondanks de grote verschillen in de organisatie van kleuteronderwijs in Noorwegen en België kwamen heel wat gemeenschappelijkheden naar boven in de visie over de integratie van STEM en beweging bij jonge kinderen. Het samen afstemmen en reflecteren, binnen een internationale context, leidde tot een sterk onderbouwd conceptueel kader en een gemeenschappelijke taal die de basis vormde voor het verdere onderzoeksproces.

In een tweede onderzoeksfase ontwikkelden de onderzoekers samen met diverse stakeholders (kleuterleerkrachten, experts STEM, experts bewegingsonderwijs, pedagogische begeleiders, docenten uit de lerarenopleiding) diverse 'good practices' en tools die leerkrachten kleuteronderwijs (zowel in België als in Noorwegen) kunnen ondersteunen bij een kwaliteitsvolle integratie van STEM en beweging. Hiervoor werd een gemeenschappelijk 'design-traject' uitgewerkt voor de deelnemende leerkrachten (met aandacht voor input & inspiratie, ontwerp van praktijken en reflectie). Om voldoende aansluiting te vinden bij de specifieke onderwijscontext in beide landen was het belangrijk om het evenwicht te bewaken tussen gemeenschappelijkheden (gelinkt aan het overkoepelende conceptuele kader) en eigenheden (gelinkt aan de specifieke

noden bij de leerkrachten in Noorwegen en België). Praktijkvoorbeelden en ervaringen van de leerkrachten werden gedeeld via een besloten Facebookgroep. De internationale samenwerking bracht een extra dimensie aan het ontwerponderzoek. Enerzijds gaf het leerkrachten inspiratie en een stimulans om nieuwe dingen uit te proberen (bv. nog meer gebruik maken van de buitenruimte als uitdagende en inspirerende omgeving voor de kinderen), anderzijds voelden leerkrachten hierdoor veel waardering en steun voor hun aanpak. Deze uitwisseling zorgde ervoor dat het conceptuele kader verder bijgesteld en verfijnd werd zodat het kan resulteren in een output die bruikbaar en haalbaar is voor het werkveld.

ONDERZOEKERS: Isabel Tallir & Thomas Remerie (Kleuteronderwijs)

PARTNERS: Ingunn Berrefjord Ugelstad, Tuula Skarstein, Synnøve Eikeland, Kristin Grosvik (Universiteit van Stavanger)

»» De ontwikkelde instrumenten van dit praktijkgericht onderzoeksproject kan je via deze website raadplegen: <http://stemebeweging.weebly.com>